

2. Wijkprogramma Leyenburg

2.1 Inleiding

Voor u ligt het wijkprogramma 2010-2014 dat MOOI in de wijk Leyenburg van plan is te gaan uitvoeren. Het programma is gebaseerd op het wijkperspectief Leyenburg, dat de gemeente in samenspraak met de bewoners en instellingen heeft geschreven. De in het perspectief opgenomen ambities zijn leidend voor het wijkprogramma, zoals uitgewerkt.

2.2 Wat biedt MOOI

MOOI staat als welzijnsorganisatie voor Maatschappelijke Ondersteuning van Omgeving en Individu. Zij heeft één motto en één visie: 'MOOI verbindt mensen'. Dit uit zich in het uitgebreide aanbod aan diensten, cursussen en activiteiten voor jong en oud. Vanuit verschillende locaties zet zij zich in voor het verbeteren van het welzijn in de buurt, wijk of stad. MOOI is een professionele organisatie die als maatschappelijk ondernemer samen met burgers, instellingen, bedrijven en gemeenten vorm en inhoud geeft aan modern welzijnswerk. Stichting MOOI biedt aldus een uitgebreid pakket aan welzijnsactiviteiten voor inwoners van Leyenburg. MOOI zet zich in voor het verbeteren van het welzijn van de bewoners. In samenwerking met de bewoners en netwerkpartners worden vanuit verschillende locaties welzijnsactiviteiten ontplooid en diensten verricht. MOOI werkt hierbij vraaggericht, waarbij bewoners direct worden betrokken. MOOI heeft het werk verdeeld in peuterspeelzaalwerk, kinderwerk, jongerenwerk, volwassenenwerk, ouderenwerk, maatschappelijk werk en diverse projecten. MOOI werkt hiervoor samen met vele partijen, zoals bewoners(groepen), zelforganisaties, instellingen en organisaties op het gebied van welzijn, sport, onderwijs, cultuur, zorg, veiligheid, wonen en met diverse financiers. Professionals van MOOI zetten zich samen met vele vrijwilligers en wijkbewoners in om de welzijnsactiviteiten uit te voeren. Voor Leyenburg¹ kent MOOI de volgende locaties: Centrum Bazart (kinderen en jongeren); Gelderlandschool (fietsles); gymzaal Rosaschool (kinderen en jongeren); Moedercentrum Rumoer; Sportterrein Ready en Sportvereniging Quicksteps. MOOI werkt met welzijnsprogramma's die worden ingezet om de ambities te realiseren. Momenteel bestaan er een viertal programma's, die bestaan uit enkele deelprogramma's. In de bijlage is een samenvatting van deze programma's opgenomen.

2.3 Het wijkperspectief Leyenburg

De ambities in het wijkperspectief Leyenburg omvatten:

- Wederzijds begrip tussen allochtone en autochtone bewoners bevorderen. Interculturele uitwisseling c.q. ontmoeting en gezamenlijke activiteiten stimuleren op een laagdrempelig niveau
- Jong en oud leren elkaar kennen en tolereren
- De samenwerking ten behoeve van sociaal-culturele activiteiten wordt gestimuleerd en voorzieningen en ontmoetingsplekken worden optimaal gebruikt, waarbij wordt bekeken of er een bibliotheekvoorziening kan komen.
- Bewoners spreken elkaar aan op ongewenst gedrag c.q. gebruik van de openbare ruimte en zijn betrokken bij en voelen zich verantwoordelijk voor het schoon, heel en veilig houden van de wijk. Ouderen en kinderen zijn hierbij een belangrijke doelgroep.
- Bieden van perspectief aan kansarme en werkloze jongeren en het effectief aanpakken van schoolverzuim
- Kwetsbare ouderen worden opgezocht en ontmoeten elkaar laagdrempelig en bouwen aan nieuwe contacten
- In de wijk is een goed aanbod van opvoedondersteuning waarbij ouders en scholen direct zijn betrokken

---

¹ In samenhang met Rustenburg en Oostbroek

Op basis van bovenstaande punten is ons wijkprogramma Leyenburg opgesteld.

2.4 Onze antwoorden per ambitie

Ambities Sociale Cohesie:

'Onderzocht wordt of wederzijds begrip tussen allochtone en autochtone bewoners moet worden bevorderd en of vooroordelen moeten worden bestreden':

In Leyenburg bestaan over de aard en het karakter van de bestaande verhoudingen tussen de allochtone en de autochtone bewoners verschillende meningen. De instellingen signaleren dat het wederzijds begrip tussen allochtone en autochtone bewoners voor verbetering vatbaar is terwijl de (autochtone) bewoners zich hierin niet herkenden.

'Jong en oud elkaar leren kennen en dat de tolerantie tussen jong en oud wordt bevorderd':

In Leyenburg wonen veel ouderen, die weinig contact hebben met jongeren en bestaan er weinig contacten tussen allochtoon en autochtoon. Op basis van deze constatering wordt een integraal programma ontwikkeld waarin nagestreefd wordt de tolerantie tussen verschillende doelgroepen te bevorderen.

Interculturele uitwisseling c.q. ontmoeting en gezamenlijke activiteiten worden gestimuleerd op een laagdrempelig niveau

In Leyenburg is sprake van lage sociale cohesie en maatschappelijke participatie in vooral in buurten met flats. De bewoners van Leyenburg hebben behoefte aan intensivering van de onderlinge contacten in de directe omgeving van hun straat en buurtje. Dit komt het elkaar (her)kennen op straat ten goede en zal de sociale binding van de bewoners positief beïnvloeden. Vooral laagdrempelige kleinschalige activiteiten, per straat of enkele straten, zouden kunnen voorzien in deze behoefte. Bewoners denken aan (kleine) straatfeestjes en gezamenlijke activiteiten rond een pleintje of een ander stukje openbare ruimte, waarbij aansluiting zou kunnen worden gezocht bij bestaande interesses van mensen, zoals bijvoorbeeld kunst of sport. Verbinding tussen bewoners zou ook goed gelegd kunnen worden via de kinderen.

De samenwerking ten behoeve van sociaal-culturele activiteiten

wordt gestimuleerd en verbeterd (de partners Mooi, Boog, Zorgcentrum, sociaal-culturele instellingen). Vooral het gebrek aan samenwerking school/welzijn/sport wordt opgelost. In samenwerking met scholen worden meer activiteiten binnen scholen aangeboden. Bijvoorkeur wordt er toegewerkt naar het concept brede school.

Op basis van bovenstaande 4 ambities werkt MOOI programma's uit gericht op drie doelen:
1: een integrale aanpak per buurt gericht op en in samenwerking met alle doelgroepen en met als doel verbetering sociale cohesie, ontmoeting, uitwisseling en activiteiten in de buurt.
2: een integraal aanbod van culturele en creatieve activiteiten in samenwerking met scholen, cultuur en welzijn gericht op samenwerking en interculturele uitwisseling gericht op de totale wijk en de brede scholen.
3: stimuleren van participatie van jongeren (met speciale aandacht voor jonge meiden) van 13-20 jaar d.m.v. een jongerenraad.

Buurtaanpak:

Mooi zet in op activiteiten in buurt of straat gericht op alle doelgroepen en met als doel verbetering sociale cohesie. Ideeën: Bakkie in de buurt; Opzoomeren-opfleuren,

schooltuintjes/binnentuintjes. MOOI is samen met BOOG trekker. Globale taakverdeling BOOG legt de eerste contacten en MOOI organiseert de activiteiten. Uiteindelijke activiteiten worden ingevuld op basis van ideeën van bewoners zelf (wat spreekt aan). Nieuw in de aanpak is dat er doelgroepoverstijgend wordt gewerkt, ook door de agogen zelf, wat maakt dat er meer een mix van doelgroepen (volwassen, ouderen, kinderen, jongeren autochtoon, allochtoon, man, vrouw) plaatsvindt. Er wordt een half jaar intensief ingezet op 1 buurt. Met verschillende samenwerkingspartners en bewoners wordt een proces in gang gezet waarbij ten eerste wordt nagegaan aan welke wijze van ontmoeting/kennismaking men behoefte heeft in een buurt. Afhankelijk van de resultaten hiervan wordt met partners en bewoners een programma gemaakt voor het komende half jaar, daarna volgt een evaluatie en inzet van deze methodiek in een andere buurt.

Het proces in een half jaar ziet er als volgt uit: voordoen (partners nemen het initiatief), meedoen (bewoners participeren als vrijwilliger), loslaten (bewoners nemen zelf het initiatief en organiseren zelf).

Leyenburg bestaat globaal uit 5 buurten. Daarvan worden er in 2010 tenminste 2 aangepakt. In 2014 zijn alle buurten van Leyenburg aan bod gekomen.

Resultaat 2010:

- er zijn 2 buurten aangepakt in samenspraak en samenwerking met 150 bewoners
- de buurt-aanpak is geëvalueerd en beschreven, zodanig dat er in volgende buurten verder gegaan kan worden op basis van de ervaringen en resultaten

Resultaat 2013:

- laagdrempelig, intercultureel en doelgroepbrede buurt-aanpak aanwezig en alle buurten zijn met de aanpak bereikt

Partners: moedercentrum, MCI, vrijwilligerscentrale
BOOG, HOF, bewoners (organisatie), zorginstellingen, kerken, scholen, sportverenigingen, voedselbank, woningbouwvereniging, gemeente

Wijkbrede aanpak:

Geconstateerd is dat verbetering mogelijk is in de samenwerking tussen scholen, welzijn en sport. Daarnaast hebben bewoners behoefte aan een bibliotheekfunctie. Mooi pakt dit op door in samenwerking met het Cultuuranker en het Koorenhuis meer culturele activiteiten aan kinderen en ouderen aan te bieden. Ideeën: theatergroep voor kinderen, zondagmiddagconcerten voor ouderen. Het organiseren van 2 creatieve brainstorm sessies over welke gezamenlijke activiteiten neer te zetten, samen met instanties en bewoners, kan hierbij een goede werkwijze zijn. De mogelijkheden m.b.t. realisatie van een dependance van de bibliotheek in de Escampade worden onderzocht.

Er wordt een programma op maat ontwikkeld naar behoefte van school en buurt. Hiervoor zal MOOI samen met de partners werken aan het opzetten van verankeren van de afspraken en het maken van procesafspraken en het maken van een activiteitenkalender.

Resultaat 2010:

- 500 bewoners zijn bereikt (hebben deelgenomen)
- Er is een activiteitenkalender voor de wijkactiviteiten

Resultaat 2013:

- Culturele activiteiten worden structureel georganiseerd, waaraan 750 bewoners deelnemen

Partners: AMW, basisscholen, aanbieders zoals Koorenhuis, het Cultuuranker, Musicon, Bazart, bewoners (organisatie), bibliotheek etc.

Stimuleren van participatie van jongeren: Gedacht wordt aan de opzet van een Jongerenraad in de wijk. Het jongerenwerk zal een Jongerenraad opzetten en de jongeren betrekken bij ontwikkelingen op het gebied van jongerenbeleid zoals sportvoorzieningen, gebruik van ruimte, festivals, cultuur, muziek, werk en stages. De Jongerenraad houdt zich bezig met jongerenvraagstukken. Bij de opzet van de raad wordt samengewerkt met BOOG, die al een theatergroep voor jongeren in de wijk organiseren. Maandelijks wordt er overlegd met de Jongerenraad. In dit overleg worden lopende zaken op het gebied van jongerenbeleid besproken. De jongerenwerkers informeren de Jongerenraad over ontwikkelingen en problematiek in de wijk. De Jongerenraad informeert het jongerenwerk over wensen en signalen vanuit jongeren en wat zij graag zien verbeteren in de wijk. Hieronder staat een aantal punten genoemd, die behandeld worden door de Jongerenraad in samenwerking met het jongerenwerk:

Jongeren worden actiever betrokken bij het bedenken en het plannen van activiteiten;

- Jongeren zijn via de jongerenraad actief betrokken bij de organisatie/uitvoering van activiteiten en evenementen;
- Jongeren worden actiever betrokken bij andere doelgroepen in de wijk.

Naast participatie en activering wordt aangesloten bij de stedelijke doelstellingen signalering. Signalering: Actief benaderen jongeren en relatie opbouwen, indien noodzakelijk doorverwijzing naar JIT of casuïstieknetwerk. Stimuleren jongeren deelname aan activiteiten/sport. Speciale aandacht voor alcohol en softdrugs (voorlichting tijdens contact). Nagegaan wordt in hoeverre gebruik kan worden gemaakt van het nieuwe Urban Center dat in Escamp zal gaan functioneren in 2010.

Daarnaast worden meidenclubs opgericht: Just Girls (jongere en oudere doelgroep) De club behelst een mix van activiteiten en voorlichting over relaties, gezondheid, persoonlijke verzorging, voeding etc. Een aantal van deze meiden neemt ook zitting in de Jongerenraad.

Resultaat 2010:

- In 2010 is er een jongerenraad in Leyenburg waaraan tenminste 10 jongeren deelnemen.
- In 2010 zijn er 2 meidenclubs opgericht waaraan 10-20 meiden deelnemen.

Resultaat 2013:

- 40 jongeren hebben inspraak in activiteiten in de eigen wijk en organiseren e.e.a. zo mogelijk
- De jongerenraad functioneert
- Er is sprake van 2 meidenclubs (14- en 14+).

Partners: BOOG, Koorenhuis, het Cultuuranker, school

Ambities Welzijn in de woonomgeving:

Bewoners spreken elkaar aan op ongewenst gedrag c.q. gebruik van de openbare ruimte

Meer bewoners zijn betrokken bij en voelen zich verantwoordelijk
voor het schoon, heel en veilig houden van de wijk

Ouders en kinderen worden via school betrokken
bij het schoon, heel en veilig houden van de wijk

Voorzieningen en ontmoetingsplekken worden optimaal gebruikt
en onderlinge samenwerking zal worden bevorderd

Situatie: Bewoners vragen aandacht voor het soms slechte onderhoud van oude straten, stoepen en groen(stroken) en is hondenpoep ergernis nummer 1! Bewoners zouden elkaar meer willen durven aanspreken. Het Bit-team zou samen met jongeren kunnen werken aan schoon, heel en veilig houden van de wijk en Leyenburg dient een wijk te worden waar steeds meer bewoners elkaar durven aanspreken op onaangepast gedrag in de openbare ruimte en waar steeds meer bewoners zich verantwoordelijk voelen voor het schoon, heel en veilig maken en houden van hun wijk. Mooi wil zich inzetten om de betrokkenheid van bewoners in Leyenburg bij de openbare ruimte in hun wijk te vergroten.

Aanpak: Speelt in op bovenstaande 4 ambities. MOOI is samen met BOOG trekker. Boog legt hierbij de eerste contacten en MOOI voert het activiteitendeel aan. Van belang is op te merken dat de gemeente en de woningbouwcorporaties een belangrijke rol spelen in het oplossen van de verloederings van deze buurten (overbewoning, huisbazen die huizen laten verloederen, onvoldoende verlichting op bepaalde plekken, ontbreken verkeersdrempels etc.)

In het leefomgeving overleg is de conclusie getrokken dat eerst de basisvoorwaarden (de zgn. "harde kant") in orde dienen te zijn in deze buurten alvorens welzijn (de 'zgn. "zachte kant") een bijdrage kan leveren in deze buurten.

De aanpak draagt zichtbaar bij aan elkaar aanspreken, verantwoordelijkheid bewoners en specifiek ouders en kinderen voor schoon, heel en veilig en het gebruik van voorzieningen en ontmoetingsplekken in de wijk

De volgende activiteiten worden rond dit thema vanuit welzijn verder ontwikkeld:

- Inzet jongeren en kinderen ad ROL i.s.m. bewoners; (speelt in op betrekken ouders en kinderen)
- Straatcoaches/flatcoaches/buurtregels (ism BORO) (spelen in op aanspreken en verantwoordelijkheid)
- Bloembakken/opfleuren, zitjes (speelt in op verbeteren ruimte en gebruik daarvan voor activiteiten);
- Kunst in de buurt (idem);
- Positieve beïnvloeding beeldvorming wijk bv door fotoproject gezinnen wat is mooi in deze buurt (vergroten verantwoordelijkheid).

Van belang is om de positieve zaken in de wijk te versterken ipv de negatieve zaken te blijven benadrukken. Hierdoor ontstaat een ander positiever imago en voelen bewoners zich meer verbonden met hun buurt. Gedacht wordt b.v. aan een fotowedstrijd voor gezinnen waarbij foto's worden gemaakt van mooie/positieve dingen in de wijk of een project waarbij zelfgemaakte kunstwerken van bewoners worden geplaatst in de wijk.

Daarnaast is het van belang dat bewoners zelf verantwoordelijkheid nemen voor de wijk. Gedacht wordt aan de inzet van straatcoaches en flatcoaches bij wie overlast kan worden

gemeld, zodat signalen gebundeld naar de gemeente kunnen worden doorgeleid. Het gezamenlijk opstellen van buurtregels met bewoners is een andere mogelijkheid om verantwoordelijkheid bij bewoners te bevorderen en maakt duidelijk waar je elkaar op kunt aanspreken. Daar waar mogelijk worden de activiteiten onderdeel van het Gulden Klinkerprogramma van de gemeente en/of wordt gebruik gemaakt van een miljoen voor groen. Dit levert zowel erkenning als middelen op.

Jongeren en kinderen aan ad ROL gaan meer in samenwerking met bewoners aan de slag om de wijk daadwerkelijk schoon te houden, van belang is dat bewoners hierin zelf de verantwoordelijkheid nemen, samen met het team van jongeren en kinderen. Ook op scholen zal door MOOI aandacht gevraagd worden voor het meedraaien van kinderen in schoonmaakacties (zie ook wijkbeheerplan)

Door middel van bloembakken en zitjes willen we de bestaande ontmoetingsplekken aantrekkelijker maken. Daarnaast zal met de scholen nagegaan worden of het mogelijk is de schoolpleinen na schooltijd meer te benutten.

Er wordt als volgt gestart. Op basis van signalen van bewoners wordt geïnventariseerd in welke buurt de aandacht voor schoon/heel/veilig hard nodig is. Met bewoners uit de buurt wordt in gesprek gegaan welke ideeën en wensen er leven in de buurt. Vervolgens wordt samen met bewoners een plan van aanpak gemaakt en vindt uitvoering plaats van de bedachte activiteiten en maatregelen door bewoners ism MOOI en BOOG. Deze buurtgerichte aanpak wordt indien mogelijk gecombineerd met de buurtaanpak beschreven onder Sociale Cohesie.

Resultaat 2010:

- 50 bewoners per buurt zijn betrokken bij schoon, heel, veilig houden van buurt. 2 buurten worden bereikt.

Resultaat 2013:

- 500 bewoners zijn betrokken bij en voelen zich verantwoordelijk voor het schoon, heel en veilig houden van de wijk

Partners: Ouderenwerk, jongerenwerk, kinderwerk, volwassenenwerk, moedercentrum, MCI BOOG, bewoners (BORO), scholen, woningbouw, gemeente, politie.

Vinger ad pols t.a.v. overlast jongeren

Integrale aanpak overlast m.n. den Helderstraat, Baambruggestraat, Monnickedamplein en park achter Monnickedamplein (park bij ouderenflats).

Situatie: Er is in Leyenburg onvoldoende aanbod voorzieningen voor de jeugd stelt het wijkperspectief.

Doordat er weinig voorzieningen zijn voor jongeren hebben gaan zij op straat hangen.

Ouderen ervaren dit als storend en zien dit als overlast. Omdat er meer oud dan jong is in de wijk zijn de ouderen hier ook gevoeliger voor, wordt dit versterkt.

Dit jaar zijn twee jeugdgroepen samen gegaan. Deze groep zou overlastgevend crimineel zijn. Jeugdwerk doet veel moeite om jongeren uit deze groep te trekken. Veel allochtone meiden mogen buitenshuis geen activiteiten doen. Jongens worden vaak beter bereikt omdat zij echt de straat op gaan en de allochtone meiden vaak niet naar buiten mogen.

Mooi zet in op een integrale aanpak van overlast met name in de den Helderstraat, Baambruggestraat, Monnickedamplein en park achter Monnickedamplein (park bij ouderenflats). Jongerenoverlast op deze plekken wordt tegengegaan door de inzet vanuit verschillende beroepsgroepen (casuïstieknetwerk), outreachend jongerwerk en zo nodig MJT (op afroep door JW)

Ingezet wordt op het actief benaderen van jongeren en het opbouwen van een relatie. Indien noodzakelijk vindt doorverwijzing plaats naar JIT of casuïstieknetwerk. Stimuleren jongeren deelname aan activiteiten/sport (zie stimuleren participatie jongeren). Speciale aandacht voor alcohol en softdrugs (voorlichting tijdens contact). Jongerenwerk neemt deel aan het casuïstieknetwerk. Voortgebouwd wordt op de aangescherpte richtlijnen jongerenwerk, waarbij het doel is dat de aanpak en werkwijze van het jongerenwerk herkend en erkend wordt door de ketenpartners.

Resultaat 2010:

- Aandeel jongerenwerk in de integrale aanpak overlast is herkend en erkend door de ketenpartners
- 30 jongeren zijn bereikt, waarvan 10 zijn doorverwezen/doorgeleid
- Mooi neemt deel aan het casuïstieknetwerk

Resultaat na 2013:

- 100 jongeren zijn bereikt, waarvan 30 doorverwezen/doorgeleid
- Probleemjongeren zijn bekend in het casuïstieknetwerk.
- Aandeel jongerenwerk in de integrale aanpak overlast is structureel herkend en erkend door de ketenpartners

Partners: Jongerenwerk, politie, JIT, gemeente, AMW en Bureau Jeugdzorg.

Ambities Opvoeding en scholing:

Werkloze c.q. kansarme jongeren

die buiten de boot dreigen te vallen gaan werkervaring opdoen in de zorg- of welzijnsorganisatie waarna ze begeleidt worden naar betaald werk in de eigen wijk. Dit vereist samenwerking tussen Mooi, Jit en winkeliers en bedrijven in de wijk

Situatie: In Leyenburg doet in de toekomst iedereen mee en valt niemand buiten de boot. Dit betekent onder meer dat kansloze c.q. werkloze jongeren geholpen moeten worden aan het werk te gaan. Het betekent ook dat er nog meer aandacht zal moeten worden besteed aan het tegengaan van schoolverzuim. Mooi wil aandacht besteden aan de individuele hulpvragen en effectieve ondersteuning bieden gericht op uitval van jongeren

Aanpak: Veel jongeren in de wijk hebben een lastige uitgangspositie. Om deze jongeren een kans te bieden op een baan is in de eerste plaats ondersteuning nodig bij hoe zich te gedragen op werkplek (b.v. op tijd komen). Voorgesteld wordt om de huidige begeleidingstrajecten (Werken begint bij jezelf) voort te zetten (gezien de noodzakelijke begeleiding kunnen slechts kleine aantallen geplaatst worden). Daarnaast zal een beperkt aantal jongeren werkervaring kunnen opdoen binnen het welzijnswerk. Voor toeleiding naar regulier werk is daarna de inzet van SZW en Perspectief vereist. Zodra agogen van mening zijn dat (op basis van criteria van SZW en perspectief) een jongere "klaar" is voor regulier werk, vindt doorverwijzing plaats naar trajecten binnen SZW en Perspectief. Deze specifieke wijkaanpak is gericht op de moeilijk plaatsbare jongeren, die zonder steun van het wijkteam geen plaats kunnen vinden via de reguliere kanalen. Het kunnen plaatsen en begeleiden in de vertrouwde omgeving met begeleiding van het jongerenwerk vormt hiervoor een basis. Dit houdt ook in dat er geen grote aantallen plaatsbaar zijn. Anderzijds gaat het ook om een beperkte groep.

Resultaat 2010:

- 6 jongeren zijn bereikt waarvan 3 werkervaring hebben kunnen opdoen in het welzijnswerk of bij werkgevers in de wijk met een experimentele aanpak.
- Er is sprake van een uitgewerkte aanpak die in 2011 e.v. wordt ingezet

Resultaat 2013:

- 24 Werkloze/kansloze jongeren hebben deelgenomen aan het project "Werken begint bij jezelf" dan wel werkervaring opgedaan binnen welzijn/zorg (ROL) en zijn zo mogelijk begeleid naar betaald werk.

Partners: Jongerenwerk, volwassenenwerk, moedercentrum, Perspectief, MCI, JIT, SZW.

Schoolverzuim:

Intensivering van aanpak schoolverzuim door betere samenwerking tussen partners zoals Jit, Jongerenwerk, Politie en leerplichtambtenaren is van groot belang om schoolverzuim in een vroeg stadium te signaleren en de kans op terugleiding naar school te vergroten.

De huidige situatie is als volgt. De populatie op het voortgezet onderwijs wordt gekenmerkt door veel zorgadviezen, taalachterstanden, geen "back up" van ouders en ernstige gedragsproblemen van jongeren. Daarentegen stellen scholen hoge eisen en worden leerlingen die verzuimen lang niet altijd aangemeld bij leerplicht.

Aanpak: Na signalering van problemen door scholen en leerplicht kan MOOI voor een beperkt aantal deelnemers coaching en huiswerkbegeleiding bieden. Door Leerplicht en scholen worden met MOOI afspraken gemaakt over volgens welk stramien jongeren worden doorverwezen naar MOOI en op welke wijze terugkoppeling plaatsvindt over de voortgang van een leerling.

Kern van de aanpak vormt de intensivering van de samenwerking tussen leerplicht en jongerenwerk. Leerplicht signaleert en jongerenwerk legt contact en begeleidt de jongeren richting school. Ook het casuïstiekoverleg kan een plaats zijn waar schoolverzuim wordt gesignaleerd.

Resultaat 2010:

- 10 jongeren die school verzuimen zijn bereikt
- 10 jongeren hebben deelgenomen aan activiteiten als coaching en huiswerkbegeleiding

Resultaat 2013:

- vroege Signalering (leerplicht en scholen) en interventie (MOOI) en terugleiding naar school werkt: in de periode zijn 50 jongeren bereikt.

Partners: Jongerenwerk, volwassenenwerk, opvoedsteunpunt, moedercentrum, SMW, AMW. Leerplicht, CJG, ZAT, leerplicht, scholen

Kwetsbare ouderen:

Ontmoeten elkaar laagdrempelig en bouwen aan nieuwe contacten c.q. netwerken (activering vindt meer outreachend plaats).

In Leyenburg is er sprake van veel eenzaamheid onder ouderen en een lage zelfredzaamheid. Eenzaamheid speelt vooral in "nieuw Leyenburg" in de grote flats (galerijen Noord-Oost-Zuid- en Westhage, Winkelhage, de Leyweg, de aanleunflats, en andere flats met hoge concentratie ouderen). Problemen met de zelfredzaamheid spelen met name in "oud Leyenburg" (o.a. de etages van portiekwoningen zoals de Driebergenstraat waar de toegankelijkheid en het onderhoud te wensen overlaat). In Leyenburg wonen 1.680 65-79 jarigen en 1.002 80+ers. Naar verwachting zijn daarvan rond de 270 ouderen kwetsbaar te noemen.

Aanpak: Vergroten bekendheid en gebruik voorzieningen en armoedebestrijding. Bieden Informatie voorzieningen/sociale kaart welke tijdens huisbezoeken aan ouderen worden overhandigd. Daarnaast zijn er veel partijen die zich bezighouden met zorg en welzijn voor ouderen. Helaas werken deze partijen soms nog langs elkaar heen, waardoor diverse ouderen tussen "wal en schip" dreigen te vallen. Het team MOOI wil inzetten op de vorming van een regiegroep rond ouderen waarin de belangrijkste partijen op uitvoerend niveau vertegenwoordigd zijn. Deze partijen stemmen de zorg rond een cliënt op elkaar af, zo wordt a.h.w. een casuïstieknetwerk rond de doelgroep ouderen gevormd. Tijdens het casuïstiekoverleg worden cliënten ingebracht door alle partijen en wordt afgesproken wie welke actie rond een betreffende cliënt neemt.

De ontwikkeling van een cliënt volgsysteem waarin eenzaamheid en zelfredzaamheid belangrijke indicatoren vormen is daarbij van belang vormt een eerste stap in het proces. Door het ouderenwerk vindt monitoring plaats middels de reeds bestaande huisbezoeken en verjaardagsbezoeken

Om de eigen regie verder te bevorderen zijn activiteiten en cursussen noodzakelijk gericht op praktische hulp aan ouderen zoals:

- omgaan met nieuwe technieken b.v. computergebruik en mobiele telefoon (oud/jong)
- rijdende bibliotheek (onderzoeken mogelijkheden)
- klussendienst (bestaat reeds)

Het ouderenwerk van MOOI bereikt outreachend nieuwe ouderen via signalering door het casuïstieknetwerk en via de huisbezoeken.

Mantelzorgers doorgeleiden naar adequate voorzieningen via het Steunpunt Mantelzorg. Via de huisbezoeken en de ouderen-activiteiten komen de ouderenwerkers in contact met een groep mantelzorgers, die als dat wenselijk is wordt doorgeleid naar het steunpunt en di9e indien nodig wordt doorgeleid naar praktische hulp als bijv. de klussendienst.

Vrije tijdsbesteding (met als doel ontmoeting): Organiseren Schilder/tekenclub, bingo, koersbal, yoga, werelddans etc. Uitgangspunt: clubs draaien kostendekkend met vakkracht of vrijwillig zonder vakkracht. Qua uren agogen wordt hier minder tijd in geïnvesteerd dan voorheen.

Mooi wil via deze activiteiten ouderen activeren en vervolgens indien mogelijk doorgeleiden naar activiteiten in de wijk.

Een nieuwe activiteit wordt de kerstgroep, waarvoor bewoners die alleen zijn worden uitgenodigd. In deze groep staan wederzijdse diensten centraal naast gezelligheid.

Partners: Thuiszorg, WZH; Parnassia, GGD, MEE, woningbouw corporaties (signaleren en aanmelden, Vrijwilligerscentrale, i-Shop, Mantelzorg, HOF, Zonnebloem, MCI, woonservicewijk, DHOM

Resultaat 2010

- Oprichten regiegroep en uitwerken en testen cliënt volgsysteem
- Instellen casuïstiekbesprekingen: aantal 70 besproken
- 150 huisbezoeken en 75 verjaardagsbezoeken² ouderenwerk: 60 hiervan worden geactiveerd om deel te nemen aan activiteiten
- 50 ouderen nemen deel aan activiteiten gericht op praktische hulp aan ouderen
- 120 ouderen per week nemen deel aan activiteiten gericht op ontmoeting en contact. Dit zijn 400 ouderen op jaarbasis.

Resultaat na 4 jaar:

- 240 ouderen zijn besproken in de casuïstiekgroep
- 250 ouderen zijn geactiveerd

---

² In Leyenburg wonen rond de 110 75+ers.

- Doorverwijzing heeft plaatsgevonden naar steunpunt mantelzorg voor 150 mantelzorgers

Partners: Ouderenwerk, AMW; Ouderen-adviseur, Thuiszorg, Saffier;
Tweede stap: Parnassia, GGD, thuiszorg, MEE, woningbouw corporaties (signaleren en aanmelden) Vrijwilligerscentrale, I-shop, Mantelzorg, HOF, Zonnebloem

Scholen bieden ouders een plek om elkaar te ontmoeten
(praatgroepen) en om opvoedingsondersteuning te krijgen.

Aanpak: MOOI zet in op een integraal aanbod opvoedondersteuning in de wijk. Huidig aanbod zoals moeder-kindgroep, bewegen met peuters/kleuters en het project kinderen van ouders met psychiatrische problematiek (KOPP ism Parnassia en de Jutters) blijven bestaan. Dit aanbod is zeer cruciaal gebleken in het bereiken van ouders met opvoedingsproblematiek. Uitbreiding van de doelgroep van het KOPPproject is niet haalbaar. De opvoedingsondersteuning wordt ook gericht op de thema's voeding, overgewicht en gedragsstoornissen gezien de aanwezigheid van deze problematiek in de wijk door deze thema's te bespreken op de geplande koffie-ochtenden in de scholen met de ouders. Gericht op kinderen van ouders met stressgerelateerde problematiek worden activiteiten voor deze kinderen geprogrammeerd gebruikmakend van een in Bouwlust met succes uitgevoerde aanpak.

Resultaat 2010:

- Activiteiten moeder-kindgroep, bewegen met peuters/kleuters en het project kinderen van ouders met psychiatrische problematiek (KOPP ism Parnassia en de Jutters) zijn uitgevoerd. Hiermee zijn 40 ouders bereikt.
- 100 ouders zijn bereikt met laagdrempelige opvoedactiviteiten in de scholen
- Integraal programma opvoedondersteuning is uitgewerkt

Resultaat 2013: .

- 500 ouders zijn bereikt met het programma opvoedondersteuning
- Integraal programma opvoedondersteuning is getoetst in de praktijk en uitgewerkt tot een robuust programma
- Ouders die deelnemen aan het programma beschikken over meer opvoedingskennis en vaardigheden

Partners: AMW, 0-6 jarigen, kinderwerk, MCI, moedercentrum, SMW, scholen, Parnassia, de Jutters.

Intensivering aanpak schoolverzuim.

Intensivering van aanpak schoolverzuim door betere samenwerking tussen partners zoals Jit, Jongerenwerk, Politie en leerplichtambtenaren is van groot belang om schoolverzuim in een vroeg stadium te signaleren en de kans op terugleiding naar school te vergroten.

De huidige situatie is als volgt. De populatie op het voortgezet onderwijs wordt gekenmerkt door veel zorgadviezen, taalachterstanden, geen "back up" van ouders en ernstige gedragsproblemen van jongeren. Daarentegen stellen scholen hoge eisen en worden leerlingen die verzuimen lang niet altijd aangemeld bij leerplicht. Het jongerenwerk signaleert momenteel in de wijk weinig jongeren die verzuimen. Dat komt wellicht door het ontbreken van VO in de wijk, waardoor jongeren die verzuimen zich niet in de eigen wijk ophouden. In ROL zijn rond de 200 jongeren die schoolverzuimen aanwezig (21% van jeugd 12-18).

Aanpak: Na signalering van problemen door scholen en leerplicht kan MOOI voor een beperkt aantal deelnemers coaching en huiswerkbegeleiding bieden. Door Leerplicht en scholen worden met MOOI afspraken gemaakt over volgens welk stramien jongeren worden

doorverwezen naar MOOI en op welke wijze terugkoppeling plaatsvindt over de voortgang van een leerling.

Kern van de aanpak vormt de intensivering van de samenwerking tussen leerplicht en jongerenwerk. Leerplicht signaleert en jongerenwerk legt contact en begeleidt de jongeren richting school. Ook het casuïstiekoverleg kan een plaats zijn waar schoolverzuim wordt gesignaleerd.

Resultaat 2010:

- 10 jongeren die school verzuimen zijn bereikt
- 10 jongeren hebben deelgenomen aan activiteiten als coaching en huiswerkbegeleiding

Resultaat 2013:

- vroege Signalering (leerplicht en scholen) en interventie (MOOI) en teruggeleiding naar school werkt: in de periode zijn 50 jongeren bereikt.

Partners: Jongerenwerk, volwassenenwerk, opvoedsteunpunt, moedercentrum, SMW, AMW. Leerplicht, CJG, ZAT, leerplicht, scholen